

**ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามความผิด
เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศไทย**

นับแต่ได้มีพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา จนถึงปี 2534 ได้มีการกระทำผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์เกิดขึ้นมากพอสมควร แต่ปรากฏว่าในช่วงก่อนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ประกาศใช้ ได้มีการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดเพียงไม่กี่ราย เนื่องจากปัญหาพื้นฐานของตลาดหลักทรัพย์ที่เริ่มก่อตั้งไม่นานนัก จึงมีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไม่มาก ผู้สนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ยังมีจำนวนน้อยและไม่แพร่หลาย ผู้ลงทุนยังไม่มีความเชื่อมั่นในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เท่าที่ควร จนกระทั่งปลายปี 2521 มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บางรายมีการซื้อขายและการเคลื่อนไหวของราคาผิดปกติ จนเชื่อได้ว่าการปั่นราคาหุ้นจนสูงเกินความเป็นจริง¹ (โดยเฉพาะบริษัทเงินทุนที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์) เมื่อเริ่มปี พ.ศ. 2522 การเงินในระบบมีการผิดเคืองจนส่งผลกระทบต่อธุรกิจเงินทุน บริษัทราชาเงินทุน จำกัด เริ่มมีปัญหาในการดำเนินการ และทันทีที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 มีผลบังคับใช้ ทางกรมได้เข้าควบคุมกิจการของบริษัทราชาเงินทุนไว้ และได้ถอนใบอนุญาตในที่สุด การดำเนินการดังกล่าวมีผลทำให้บริษัทเงินทุนบางแห่งประสบปัญหาถึงขั้นไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตนเอง จนทางการต้องให้หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนเข้าไปช่วยเหลือ เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เงินทุนสากลและบริษัทเงินทุน

¹ นริศ ชัยสูตร, "โครงสร้างและปัญหาของสถาบันการเงินในระบบเศรษฐกิจไทย", เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง "ความมั่นคงของสถาบันการเงิน" ของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 19-20 กุมภาพันธ์ 2530. (อัดสำเนา), หน้า 128.

หลักทรัพย์ลึกลับจำกัด เป็นต้น ส่วนบริษัทอื่น ๆ ก็ประสบปัญหาการขาดทุนจำนวนมากจากการลงทุนในหลักทรัพย์ และปัญหาหนี้เสียที่เกิดจากธุรกิจหลักทรัพย์ ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้การบังคับตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวกลับไม่อาจดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้ คิดความผิดดังกล่าวต้องใช้เวลากว่า 10 ปี คดีจึงถึงที่สุดโดยศาลได้ตัดสินยกฟ้องไปในที่สุด วิกฤตการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ต่อมาจึงได้มีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์ขึ้น เพื่อพัฒนาระบบตลาดทุนของประเทศไทย จึงได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 นับแต่วันที่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ประกาศใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้ การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ได้รับความสนใจจากนักลงทุนเป็นอย่างมาก เพราะราคาของหลักทรัพย์ที่ทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีผู้ลงทุนจำนวนมากได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการซื้อขายหลักทรัพย์ในจำนวนที่ค่อนข้างสูงในระยะ เวลาการลงทุนช่วงสั้นๆ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ตอบแทนที่จูงใจให้ผู้ลงทุนนำเงินออมของตนมาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างแพร่หลาย และเป็นช่องทางให้ผู้กระทำผิดหาโอกาสสร้างผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก โดยการสร้างราคาหลักทรัพย์ให้ผิดปกติไป ซึ่งถือเป็นการทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 องค์การหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์จึงต้องเข้ามาตราการบังคับตามกฎหมายต่อบุคคลดังกล่าว² ดังที่ได้ปรากฏข้อเท็จจริงขึ้นในหลาย ๆ กรณีที่ซึ่งในขณะนี้ได้มีการสอบสวนและฟ้องร้องดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์อยู่ 5 คดีสำคัญ โดยคดีทั้งห้าส่วนมากใช้วิธีการที่คล้ายคลึงกันโดยการปั่นหุ้น

การที่ผู้ลงทุนยอมซื้อหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ด้วยราคาที่สูงเป็นเพราะความเชื่อถือในปัจจุบันพื้นฐานที่รองรับราคาหุ้น และคาดว่าจะสามารถขายออกได้ในราคาที่สูงขึ้นอีกในวันข้างหน้า อย่างไรก็ตาม ความเชื่อถือและการคาดหวังเชิงกำไรดังกล่าว ต้องมีพื้นฐานมาจากแนวคิดว่า

² จุมพล พันธุ์สัมฤทธิ์, "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและมาตรการแก้ไขในประเทศไทย", วารสารอัยการ ปีที่ 18 ฉบับที่ 206 (เมษายน 2538) : 68.

ในตลาดหลักทรัพย์นี้มีกฎระเบียบ มีความถูกต้อง มีการบังคับไม่ให้เกิดการหลอกลวงต่างๆ เช่น การให้ข้อมูลเท็จ การแพร่ข่าว การอำพราง การปิดบังหรือไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงใดแก่ประชาชน แต่ในความเป็นจริงตลาดหลักทรัพย์อาจมีใช้ศูนย์กลางการซื้อขายที่มีลักษณะเหมือนกับแนวคิดข้างต้น เพราะอาจจะมีผู้ลงทุนบางรายดำเนินการอำพราง ทำให้ "ราคา"หลักทรัพย์สูงขึ้น เป็นผลให้มีความแตกต่างจาก "มูลค่า" ที่ควรจะเป็นก็ได้

การปั่นหุ้น(manupulation) มีความแตกต่างไปจากการเก็งกำไร(speculation)³ เพราะการเก็งกำไร เป็นเรื่องปกติธรรมดา เนื่องจากผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ย่อมต้องการผลตอบแทนจากราคาของหลักทรัพย์ในอนาคต เมื่อต้องการกำไรก็ต้องมีการคาดการณ์ในอนาคตไว้ล่วงหน้า ขณะที่การปั่นหุ้น เป็นการเข้าแทรกแซงระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาด เป็นผลให้ราคาของหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพหรือมูลค่าที่ควรจะเป็นของหลักทรัพย์นั้น การกระทำในลักษณะนี้จึงถือเป็นการกระทำอันไม่เป็นที่ชอบธรรมที่เป็นความผิดตามกฎหมายหลักทรัพย์

การกระทำอันไม่เป็นที่ชอบธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นนี้จะทำให้คนไม่ไว้วางใจกัน และถ้าปล่อยปละละเลยให้ทำความผิดกันในวงกว้าง จะทำให้คนขาดความเชื่อถือในกฎระเบียบของตลาด ผู้ลงทุนที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยพื้นฐานหรือมูลค่าของหลักทรัพย์จะลดลง เหลือแต่เก็งกำไรหรือนักพนัน ส่งผลให้ตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีวัตถุประสงค์แรกเริ่มที่จะเป็นสถาบันช่วยการระดมทุนในตลาดแรก ก็จะกลายเป็นบ่อนการพนันไปอย่างน่าเสียดาย และถ้าราคาหลักทรัพย์ถูกปั่นขึ้นไปมาก ๆ สภาพตลาดก็จะคล้ายกับเป็นฟองสบู่หรือฟองอากาศ⁴ เมื่อแตกตัวจะทำให้เกิดผลกระทบรุนแรงและฉับพลัน ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ในระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจจะรุนแรงอย่างคาดไม่ถึงและเป็นวงกว้างเหมือนอย่างที่เคยเกิดขึ้นแล้วในหลาย ๆ ประเทศ

³ ประสาร ไตรรัตน์วรกุล, "การห้ามปั่นหุ้นและปัญหาในการดำเนินคดีปั่นหุ้น", วารสารดุลพินิจ เล่ม 1 ปีที่ 42 (มกราคม - มีนาคม 2538) : 56.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 56

ประสบการณ์จากวิกฤติการณ์ในตลาดหลักทรัพย์ของหลายประเทศชี้ให้เห็นชัดเจนว่าการ
 บันทึกลับปล่อยทิ้งไว้จนปัญหาพอกพูนสะสมขึ้นเรื่อย ๆ หากไม่แก้ไขหรือป้องกันแต่ต้นเมื่อถึงระยะ
 เวลาหนึ่งจะเกิดผลเสียหายรุนแรงได้ มีตัวอย่างให้เห็นทั้งในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส
 ญี่ปุ่น อินเดีย ไต้หวัน คูเวต และรวมถึงประเทศไทยด้วย

**ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ตาม
 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535**

จากแถลงการณ์คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ฉบับลงวันที่ 18
 พฤศจิกายน 2535 และวันที่ 22 เมษายน 2536 ผู้เขียนพบว่าสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.
 ได้ดำเนินการตรวจสอบพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด
 (BBC)⁵ บริษัท กฤษดามหานคร จำกัด (KMC) บริษัทเงินทุนเฟิสท์ ซิตี้ อินเวสเมนต์ จำกัด
 (FCI) บริษัท รัตนการเคหะ จำกัด (RR) และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (SCIB)⁶ พบว่า
 การกระทำความผิดดังกล่าวเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการฝ่ายกฎหมาย
 และคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติกรรมแห่งการซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าว
 เข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดกฎหมาย โดยมีกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก และมีผล
 กระทบต่อประชาชนเป็นวงกว้าง ประกอบกับผลประโยชน์ที่กลุ่มผู้ต้องสงสัยได้รับรวมกันแล้วมี
 จำนวนสูง คณะกรรมการ ก.ล.ต. จึงมีมติให้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการสอบ
 สอนผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด และมีหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นผู้รับผิดชอบให้การสนับสนุนทาง
 การเงิน หรือเป็นผู้วางแผน หรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระทำความผิด

⁵ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, "แถลงการณ์คณะ
 กรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์", 18 พฤศจิกายน 2535. (อ้างสำเนา)

⁶ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ "แถลงการณ์คณะ
 กรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์", 22 เมษายน 2536. (อ้างสำเนา)

ในการกล่าวโทษผู้ต้องสงสัยนั้นคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้พิจารณาจากเอกสารหลักฐาน ที่ได้มีการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. และพบว่าการกระทำของผู้ต้องสงสัยดังกล่าว เข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมาย ซึ่งในขั้นตอนต่อไปก็เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังพบอีกว่าสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้สรุปพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ของทั้ง 4 บริษัทไว้ด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่าในการสร้างราคาหลักทรัพย์ของทั้ง 4 กรณีเป็นเรื่องที่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ มีการให้ความสนับสนุนทางการเงินผ่านตัวแทนหลายรายให้เข้ามาซื้อหุ้นเพื่อสร้างราคาขึ้นไปและเมื่อได้สร้างราคาถึงระดับหนึ่งแล้ว ก็ได้มีการเทขายเพื่อทำกำไร และในระหว่างนั้นก็ได้มีการปกปิดความสัมพันธ์ที่แท้จริง โดยแสดงออกเสมือนหนึ่งว่ากลุ่มผู้ต้องสงสัยได้ทำการซื้อหุ้นดังกล่าวโดยมิได้รู้เห็นหรือตกลงกัน อันเป็นการอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดว่าหุ้นบริษัทดังกล่าวได้มีการซื้อขายกันมาก ทั้งนี้ ผู้ต้องสงสัยยังได้ทำการซื้อขายหุ้นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง จนทำให้บุคคลทั่วไปเชื่อว่าหุ้นนั้นจะมีปริมาณการซื้อขายและราคาเพิ่มสูงต่อไปอีก และเป็นการชักจูงให้บุคคลทั่วไปเข้ามาทำการซื้อขายหุ้นดังกล่าวก่อนที่ผู้ต้องสงสัยจะเทขายเพื่อทำกำไร

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ก.ล.ต. ให้เหตุผลว่า⁷ การดำเนินการตามกฎหมายในครั้งนี้จะเป็นการพัฒนาตลาดให้มีเสถียรภาพและสามารถเจริญเติบโตได้ในระยะยาว เพราะการกระทำ ความผิดในลักษณะนี้ จะทำให้สภาพการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดไปจากสภาพที่เป็นจริง อันจะทำให้ นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศขาดความมั่นใจ อีกทั้งยังเป็นการชักจูงให้ผู้ถือหุ้นรายย่อย ซึ่งไม่ทราบข้อเท็จจริงหลงเชื่อเข้ามาทำการซื้อขายหุ้นโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และเกิดความเสียหายเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการดำเนินการที่ผ่านมา ทางเราก็ได้มีมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันการสร้างราคาหลักทรัพย์ โดยการบังคับให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับฐานะและการดำเนินการของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ฯ ให้แก่ผู้ลงทุนได้ใช้พิจารณาประกอบการลงทุน และให้สถาบันการ

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

เงินต่างๆ ใช้ความระมัดระวังในการให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อหลักทรัพย์ ซึ่งมาตรการดังกล่าวก็ได้บรรลุวัตถุประสงค์ในระดับหนึ่ง แต่การดำเนินการตามกฎหมายก็เป็นการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และยังเป็นการป้องปรามมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นในอนาคต

1. พฤติกรรมของผู้ต้องสงสัยกรณีการสร้างราคาหลักทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (BBC)

จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ ก.ล.ต. ได้ตรวจพบว่า การซื้อหุ้นธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด ซึ่งเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2-29 ตุลาคม 2535 นายสอง วัชรศรีโรจน์ กับพวกรวม 12 คน ได้ร่วมกันซื้อขายหลักทรัพย์โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์พ.ศ. 2535 จากข้อเท็จจริงในการตรวจสอบพบว่า

สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. พบว่า จากรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ประจำวันของตลาดหลักทรัพย์ในช่วงวันที่ 2-29 ตุลาคม 2535 ผู้ถูกกล่าวหา กับพวกรวม 12 คน ได้ร่วมกันซื้อหุ้นธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด ในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง ในการซื้อหุ้นดังกล่าวพบจากเอกสารการโอนเงินและบัญชีของธนาคารว่า บุคคลทั้ง 12 คน ได้นำเงินของพวกตนเองซึ่งได้มีการโอนเงินกันไปมาระหว่างบุคคลในกลุ่ม ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนตุลาคม 2535 โดยการเบิกเงินสดจากบัญชีของกลุ่มบุคคลในกลุ่มไปฝากเข้าบัญชีอีกบัญชีหนึ่งของบุคคลในกลุ่มที่ธนาคารพาณิชย์ สาขาเดียวกันหรือต่างสาขากัน หรือธนาคารพาณิชย์อื่น ในเวลาต่อเนื่องกัน และจำนวนเงินใกล้เคียงกัน หรือเท่ากัน โดยในการโอนเงินดังกล่าวมีการใช้เช็คของตนหรือแคชเชียร์เช็ค การซื้อหุ้นธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด เพื่อสร้างราคาของหลักทรัพย์ในครั้งนี้ ได้กระทำโดยผ่านบริษัทสมาชิกหลายแห่งในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง เกือบทุกระดับราคา รวม 119,589,700 หุ้น เพื่อให้หุ้นมีราคาเพิ่มสูงขึ้น และในบางครั้งก็ได้เข้าทำการซื้อหุ้นทุกราวที่เห็นว่าราคาหุ้นมีแนวโน้มต่ำลงเพื่อรักษาระดับราคาไว้ เป็นผลให้ปริมาณการซื้อขายและราคาหุ้นได้เพิ่มขึ้นสูงอย่างมาก อันผิดไปจากสภาพปกติของตลาด ซึ่งจากความเป็นจริงที่ผ่านมาตั้งแต่ต้นปี 2535 ถึงวันที่ 1

ตุลาคม 2535 ปริมาณการซื้อขาย และราคาหุ้นของธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม จำกัด มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก โดยมีปริมาณการซื้อขายอยู่ระหว่าง 0.05 ล้านหุ้น ถึง 24.39 ล้านหุ้น โดยเฉลี่ยเพียงวันละ 1.7 ล้านหุ้น และราคาเคลื่อนไหวก็อยู่ระหว่าง 10 บาท ถึง 15.75 บาท หรือมีราคาเฉลี่ย 11.92 บาท

แต่ในระหว่างวันที่ 2-29 ตุลาคม 2535 ปริมาณการซื้อขายและราคาปรับตัวสูงอย่างมาก โดยมีปริมาณการซื้อขายระหว่าง 4.74 ถึง 46.77 ล้านหุ้น และมีราคาเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้นเป็น 40.75 บาท ทั้งนี้ เพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปเข้ามาทำการซื้อขายหุ้นเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้การกระทำของบุคคลดังกล่าวยังเป็นการอำพรางเพื่อให้เกิดความหลงผิดในปริมาณการซื้อขายและราคา โดยใช้บุคคลจำนวนมากซื้อหุ้นผ่านบริษัทหลักทรัพย์เงินทุนหลักทรัพย์หลายแห่ง

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการชำระราคาค่าซื้อหุ้นปรากฏว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวได้ชำระราคาซื้อหุ้นด้วยเงินของตนเอง และเงินที่ได้รับโอนระหว่างบุคคลในกลุ่มผู้ถูกกล่าวหาเอง

จากการที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รายงานการได้มาซึ่งหุ้นต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เมื่อมีจำนวนถึงร้อยละ 10.66 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวและพวก ได้กระทำการซื้อขายหลักทรัพย์ร่วมกันจนได้มาซึ่งหุ้นเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 37.03 โดยมีได้รายงานการได้มาซึ่งหุ้นที่เพิ่มขึ้นทุกร้อยละ 5 ภายในวันทำการถัดไป และมีได้ทำคำเสนอซื้อหุ้นเป็นการทั่วไป และปฏิบัติตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าถือหุ้นเพื่อครอบงำกิจการ ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 เมื่อได้หุ้นเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 25 ขึ้นไป การกระทำดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ เนื่องจากการเข้าครอบงำกิจการมักจะมีผลทำให้ราคาหุ้นสูงขึ้น หรือกระทบต่อราคาตลาดของหุ้น ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อบุคคลภายนอกได้อย่างมีนัยสำคัญ จึงถือเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 246 และ 247 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

คดีที่ได้เข้าสู่ความรับผิดชอบของกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ กรมตำรวจ หลังจากได้รับคำร้องทุกข์จากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2535 โดยผู้ถูกกล่าวหาและพวกได้ขอมอบตัวเพื่อสู้คดี และได้มีการประกันตัวในเวลาต่อมา

การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาและพวกเข้าข่ายเป็นความผิดโดยได้ฝ่าฝืนมาตรา 243, มาตรา 246 และมาตรา 247 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

สำหรับข้อกล่าวหาของโจทก์ คือ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โดยมีสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น คือ ผู้ถูกกล่าวหาและพวกได้กระทำการโดย

- (1) ร่วมกันซื้อหรือขายหุ้นโดยรู้เห็นหรือตกลงกับคนอื่นเป็นการอำพรางราคาให้บุคคลอื่นทั่วไปหลงผิด
- (2) ร่วมกันซื้อขายในลักษณะต่อเนื่อง ทำให้การซื้อขายหุ้นนั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด
- (3) ไม่มีการรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ทราบ เมื่อมีจำนวนหุ้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงทุก 5%
- (4) ไม่จัดทำคำเสนอซื้อหุ้นของกิจการทั่วไป และไม่ปฏิบัติตามประกาศของ ก.ล.ต. ในเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเข้าถือหุ้นเพื่อครอบงำกิจการ

เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2537 ศาลชั้นต้นได้พิพากษายกฟ้องเนื่องจากมีความเห็นว่า พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองคนร่วมกระทำความผิดตามฟ้องโจทก์⁸ จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์

⁸ คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีอาญามีหมายเลขแดงที่ 3292/2537 (ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ฉ.)

ต่อมาพนักงานอัยการ ได้ยื่นอุทธรณ์คดีดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันเจตนาของนายสอง วัชรศรีโรจน์ กับพวก ว่าต้องการสร้างราคาหลักทรัพย์ BBC ให้สูงขึ้น แต่เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2538 ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น⁹ โดยให้ยกฟ้องจำเลยกับพวก และในขณะนี้ คดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

2. พฤติกรรมของผู้ต้องสงสัยกรณีการสร้างราคาหลักทรัพย์บริษัท กฤษดามหานคร จำกัด¹⁰ (KMC)

กรณีนี้มีกลุ่มผู้ต้องสงสัยอยู่หลายกลุ่มที่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์ KMC ในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยในกลุ่มผู้ต้องสงสัยแต่ละกลุ่มทางการมีหลักฐานที่ชัดเจนว่าบุคคลที่ถูกกล่าวโทษเป็นผู้บงการโดยเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินให้แก่ตัวแทนต่าง ๆ ที่ได้กระทำการเป็นตัวแทนในการรับโอนเงิน และ/หรือซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท กฤษดามหานคร จำกัด โดยมีแผนการของผู้ต้องสงสัย และในหลาย ๆ กรณี พบว่าสถานที่ติดต่อของผู้เปิดบัญชีซื้อขายหุ้นของแต่ละกลุ่มจะมีที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์เดียวกัน อีกทั้งผู้แนะนำในการเปิดบัญชีของกลุ่มผู้ต้องสงสัยก็เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ประกอบกับในบางกรณีก็ปรากฏหลักฐานว่าเงินที่ได้รับจากการชำระราคาการซื้อขายหุ้นได้กลับคืนไปยังแหล่งที่มาของเงิน และผู้ที่ใช้เงินดังกล่าวซื้อหุ้นก็ได้นำหุ้นไปให้บุคคลอื่นในกลุ่มเดียวกันขายหากำไร อันแสดงให้เห็นได้ว่าได้มีการหมุนเวียนเงินและหุ้นภายในกลุ่มเดียวกันเพื่อนำไปสร้างราคาของหุ้นบริษัท กฤษดามหานคร จำกัด และเมื่อได้ทำให้ราคาเพิ่มขึ้นแล้วก็จะมีการเทขายหุ้นที่มีอยู่ในมือออกทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดเพื่อทำกำไร ซึ่งพฤติกรรมในการซื้อขายหุ้นบริษัท กฤษดามหานคร จำกัด ของผู้ต้องสงสัยในลักษณะดังกล่าวได้กระทำเป็น 2 รอบใหญ่ ๆ

⁹ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 334/2538

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ "แถลงการณ์

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์", 22 เมษายน 2536. (อัดสำเนา), หน้า 3.

ด้วยกัน คือ รอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 2 มกราคม ถึง วันที่ 17 สิงหาคม 2535 และรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 18 สิงหาคม ถึงวันที่ 7 ตุลาคม 2535 อันทำให้กลุ่มผู้ต้องสงสัยได้รับประโยชน์เป็นจำนวนมาก

การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายเป็นความผิดตามมาตรา 42 ฉ(1) และ(2) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 และมาตรา 243(1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ประกอบมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

เนื่องจากในคดีดังกล่าวมีบุคคลซึ่งร่วมกระทำความผิดหลายคนด้วยกันและมีจำเลยสองรายให้การรับสารภาพ ศาลจึงมีพิพากษาให้จำเลยทั้งสองมีความผิดตามมาตรา 42ฉ(1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 และมาตรา 243 มาตรา 244 และมาตรา 296 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ประกอบมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา¹¹ ส่วนผู้ร่วมกระทำความผิดรายอื่นยังอยู่ระหว่างการดำเนินคดีตามกระบวนการพิจารณาทางอาญา

3. พฤติกรรมกรรมของผู้ต้องสงสัยกรณีการสร้างราคาหลักทรัพย์บริษัทเงินทุนเฟิสต์ ซิตี้ อินเวสเมนต์ จำกัด และบริษัทรัตนการเคหะ จำกัด¹² (FCI และ RR)

¹¹ คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 5014/2537 (ดูเพิ่มเติมที่ ภาคผนวก ข.)

¹² สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ "แถลงการณ์ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์", 22 เมษายน 2536. (อัดสำเนา), หน้า 4.

จากเอกสารที่ตรวจสอบได้ กลุ่มผู้ต้องสงสัยจะเป็นกลุ่มเดียวกับผู้ต้องสงสัยในกลุ่มบริษัทเงินทุนเฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัด โดยจะมีผู้ถูกกล่าวโทษเพิ่มขึ้นอีก 1 ราย คือบริษัทเงินทุนเฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัดเอง นอกจากนี้ ผู้ถูกกล่าวโทษในการสร้างราคาหลักทรัพย์ทั้งสองดังกล่าว นั้น มีผู้ถูกกล่าวหาจำนวน 6 ราย เป็นผู้ถูกกล่าวโทษในการสร้างราคาหลักทรัพย์บริษัท กฤษดามหานคร จำกัด (KMC) ด้วย

กรณีการสร้างราคาหลักทรัพย์ของบริษัทเงินทุนเฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัด และบริษัท รัตนการเคหะ จำกัด จะมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน คือ มีผู้บงการซึ่งเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินให้ตัวแทนในการรับโอนเงิน และ/หรือซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งตัวแทนส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้ต้องสงสัยจะเป็นพนักงานของผู้ต้องสงสัยเอง หรือมีสถานที่ติดต่อซึ่งเป็นที่อยู่ของผู้ต้องสงสัยเอง และเช่นเดียวกันกับในกรณีของการสร้างราคาหลักทรัพย์บริษัท กฤษดามหานคร จำกัด แหล่งเงินที่มาทำการซื้อขายหุ้นก็จะมาจากแหล่งเดียวกัน มีการโอนเงินและหุ้นหมุนเวียนภายในกลุ่มเพื่อให้ทั้งกลุ่มผู้ต้องสงสัยและกลุ่มตัวแทนได้นำเงินไปซื้อขายหุ้นของบริษัทเงินทุนเฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัด และบริษัทรัตนการเคหะ จำกัด เก็บรวบรวมไว้ และเมื่อได้ทำราคาให้เพิ่มขึ้นแล้วก็จะมีการเทขายหุ้นที่มีอยู่ในมือออกทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดเพื่อทำกำไร ซึ่งพฤติกรรมในการซื้อขายหุ้นของบริษัทเงินทุนเฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัด ได้กระทำในช่วงระหว่างวันที่ 3 มิถุนายน ถึงวันที่ 29 ธันวาคม 2535 ทำให้กลุ่มผู้ต้องสงสัยได้รับประโยชน์เป็นจำนวนมาก และการซื้อขายหุ้นของบริษัท รัตนการเคหะ จำกัด ได้กระทำในช่วงระหว่างวันที่ 11 มิถุนายนถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2535 ทำให้กลุ่มผู้ต้องสงสัยได้รับประโยชน์เป็นจำนวนมากเช่นกัน

ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดตามมาตรา 243 (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ประกอบมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

สำหรับคดีความผิดดังกล่าวขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการดำเนินคดีตามกระบวนการพิจารณาทางอาญา

4. พฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด¹³ (SCIB)

กรณีการซื้อขายหลักทรัพย์ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (SCIB) เป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาบางรายเป็นผู้บงการโดยเป็นผู้สนับสนุนทางการเงิน จนกระทั่งได้มีการนำเงินดังกล่าวเข้าบัญชีร่วม เพื่อให้บุคคลอื่นที่เป็นตัวแทนนำไปใช้ในการสร้างราคาหลักทรัพย์ของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด และเมื่อได้มีราคาเพิ่มขึ้นแล้วก็ได้มีการทำกำไรโดยการขายหุ้นที่ได้ซื้อไว้ออกมา นอกจากนี้ ผู้ต้องสงสัยซึ่งเป็นเจ้าของเงินและมีหุ้นธนาคารนครหลวงไทย จำกัด อยู่ในมือก่อนมีการสร้างราคาหุ้นดังกล่าว ก็ได้นำหุ้นธนาคารนครหลวงไทย จำกัด ออกมาขายเพื่อทำกำไรด้วย อันทำให้กลุ่มผู้ต้องสงสัยได้รับประโยชน์จากการนี้

ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดตามมาตรา 243(1) และ(2) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ประกอบมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ในขณะนี้คดีความผิดดังกล่าวยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาทางอาญา

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในคดีความผิด เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

ลักษณะของการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์หรือ "การปั่นหุ้น" ที่มีปรากฏอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ทุก ๆ แห่ง ไม่ว่าจะเป็นที่ใด แต่ละประเทศก็มีการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายหลักทรัพย์ของตน เพื่อป้องกันและปราบปรามความผิดดังกล่าว แต่เนื่องจากผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ เป็นผลให้การตรวจสอบเพื่อค้นหาพยานหลักฐานความผิดดังกล่าวเป็นไปได้ยาก ความผิดเหล่านี้ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

ที่ร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยที่บุคคลทั่วไปอาจไม่คาดคิดเพราะ มิได้เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากความผิดโดยตรง ดังเช่นความผิดทางอาญาทั่วไป เช่น การลักทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ เห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นพบปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่กฎหมายหลักทรัพย์กำหนดไว้ องค์กรประกอบความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ ภาระการพิสูจน์ การตีความตัวบทกฎหมายหลักทรัพย์ ความรู้ความสามารถขององค์กรหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ความเหมาะสมเพียงพอระหว่างความผิดที่กระทำกับโทษที่ได้รับ ความรุนแรงของบทกำหนดโทษตามที่กฎหมายหลักทรัพย์กำหนด ฯลฯ

เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏพบว่า ในบางคดีเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายฉบับเดิม คือ พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ในที่นี้เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 แล้ว จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดกว้างขวางกว่า แต่อย่างไรก็ตาม แม้พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน รวมถึงมาตรการดำเนินการมากกว่าเดิม ก็ไม่ทำให้การดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในคดีความผิดดังกล่าว เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุด้วยกัน

เมื่อศาลพิพากษายกฟ้องคดีความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) หรือ BBC ไปแล้ว ได้มีคำวิพากษ์วิจารณ์ตามอีกมากมาย เพราะ ว่าคดีนี้เป็นเรื่องของการตีความบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นนามธรรม (SUBJECTIVE) ซึ่งกล่าวได้ยากว่าใครตีความถูกหรือผิด จึงสร้างความหนักใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะกฎหมายหลักทรัพย์ คือ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายใหม่ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องของการบังคับใช้ตามกฎหมาย และหากมองว่าการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามความผิดดังกล่าว นั้น ต้องอาศัยพยานหลักฐานที่เสนอไป ก็เป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบากในการที่จะนำเสนอให้ศาลเห็นได้

เนื่องจากคดีนี้เป็นคดีอาญา ฉะนั้นการพิสูจน์ในชั้นศาลและหลักฐานจะต้องประกอบด้วยพยาน เอกสาร พยานบุคคล และพยานวัตถุ เพราะการจะพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทำการสั่งซื้อสิ่งขายหลักทรัพย์ เพื่อจะกระทำความผิดกฎหมายหลักทรัพย์นั้น เป็นเรื่องลำบาก ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะเขียนกฎหมายดังกล่าวให้ชัดเจนโดยปราศจากการตีความกฎหมาย

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์นี้ จึงต้องพิจารณากันโดยแยกประเด็นได้ ดังนี้

1. การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ก่อนหน้าคดีชั้นสู่ศาล

ในด้านขององค์กรซึ่งเข้ามารับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ จะเริ่มตามขั้นตอนการดำเนินการตามกฎหมายพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยจะเริ่มต้นที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้รายงานความผิดปกติที่ตรวจสอบพบ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. และหากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า เป็นความผิดก็จะร้องทุกข์แจ้งความดำเนินคดีกับพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) ซึ่งจะ เป็นผู้สอบสวนสืบสวนก่อนส่งไปให้อัยการ เพื่อนำคดีความผิดขึ้นสู่ศาลในลำดับต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้น เริ่มจากอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งตามมาตรา 266 ได้บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา แต่ก็ยังมีความแตกต่างกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่บัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่บ้าง ดังนี้

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
<p>1. ผู้มีอำนาจในการดำเนินการคือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535</p> <p>2. พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเข้าไปในสถานที่ที่กำหนด เพื่อตรวจสอบกิจการ เอกสาร หรือหลักฐาน ฯลฯ ได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น</p> <p>3. การเข้าไปในสถานที่ที่กำหนดสามารถทำได้ใน 2 กรณี คือ</p> <p>3.1 การตรวจสอบตามวาระโดยทั่วไป เช่น เข้าไปตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของบริษัทหลักทรัพย์</p> <p>3.2 การตรวจสอบการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น เข้าไปตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ</p>	<p>1. ผู้มีอำนาจในการดำเนินการคือพนักงานสอบสวน</p> <p>2. แบ่งระดับของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เอาไว้ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานค้นโดยไม่มีหมายเว้นแต่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไม่ต้องมีหมายค้น</p> <p>3. พนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปในที่รโหฐานได้ต่อเมื่อมีความผิดเกิดขึ้นแล้ว</p>

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
<p>4. ระยะเวลาที่อาจเข้าไปในสถานที่ที่กำหนดหรือระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก</p> <p>5. ผู้ใดขัดขวางการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ มีความผิดฐานขัดขวางเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>6. พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในการจับ ต้องให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับกุมแทน</p> <p>7. มีอำนาจห้ามบุคคลผู้ต้องสงสัยออกนอกราชอาณาจักรได้</p> <p>8. ทรัพย์สินที่ยึดไว้มี 2 กรณีคือตามมาตรา 264 เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการกระทำความผิด และตามมาตรา 267 เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มาเรียกร้องไปได้</p>	<p>4. เช่นเดียวกัน</p> <p>5. เช่นเดียวกัน</p> <p>6. เจ้าพนักงานตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้</p> <p>7. ไม่มีข้อกำหนดในเรื่องดังกล่าว</p> <p>8. ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตกเป็นของแผ่นดิน</p>

นอกจากนี้ กฎหมายหลักทรัพย์มีได้บัญญัติให้อ่านาจออื่นใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่อีก เป็นผลให้ภายหลังการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน หากพบว่ามีมูลความผิดเกิดขึ้น พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน ตลอดจนคลุกคลีกับการค้นหาข้อเท็จจริงอย่างใกล้ชิดที่สุด ไม่อาจดำเนินการฟ้องร้องคดีต่อศาลในฐานะโจทก์ของคดีได้และยังไม่สามารถร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ เนื่องจากมิใช่ผู้เสียหายตามกฎหมายอาญา สิ่งที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กระทำได้มีเพียงแต่รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด เสนอต่อพนักงานสอบสวนเพื่อกล่าวโทษต่อผู้กระทำความผิด เพื่อให้พนักงานสอบสวนนำความผิดดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามปกติต่อไป

เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำกล่าวโทษแล้ว ก็จะกระทำการสืบสวนหรือสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ก่อนจะทำความเห็นพร้อมกับสำนวนส่งไปยังพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการเห็นควรว่าสั่งฟ้อง ก็จะดำเนินการเสนอคดีเข้าสู่ศาล เพื่อให้ศาลพิจารณาคดีความผิดดังกล่าวต่อไป

เนื่องจาก พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 นี้ได้ประกาศใช้มาได้ไม่นานนัก ประกอบกับความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมดาในการซื้อขายหลักทรัพย์นี้ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง และเป็นเรื่องของการกระทำความผิดที่ยุ่งยากซับซ้อน และมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย จึงเป็นเรื่องสำคัญ ประกอบกับเงื่อนไขความซับซ้อนของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทนี้ยากแก่ผู้ซึ่งมิได้คลุกคลีอยู่กับเรื่องของหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์โดยตรงที่จะทำความเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ การทำความเข้าใจให้ตรงกันของทุก ๆ ฝ่าย ยังเป็นการยากยิ่งขึ้นไปอีก เพราะความผิดดังกล่าวมีผลเกี่ยวข้องกับระบบตลาดทุนและเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดในลักษณะแนบเนียน ยากแก่การตรวจพบ จึงต้องอาศัยการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักทรัพย์จึงจะเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและเจตนาที่จะกระทำความผิด¹⁴

¹⁴ ประสาร ไตรรัตน์วรกุล, "การห้ามปันหุ้นและปัญหาในการดำเนินคดีปันหุ้น", วารสารดุลพินิจ, เล่มที่ 1 ปีที่ 42 (มกราคม-มีนาคม 2538), หน้า 4-5.

นอกจากนี้ ระยะเวลาก่อนนำคดีเข้าสู่ศาลก็ต้องใช้เวลานาน เนื่องจากมีองค์กรหรือหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ประกอบกับพยานหลักฐานที่ใช้ก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการรวบรวมพยานหลักฐานตลอดจนการกระทำความเข้าใจกับพยานหลักฐานทั้งหมดของแต่ละหน่วยงานก็ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร นอกจากนี้กว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดในแต่ละคดีก็ใช้ระยะเวลาหลายปี

2. การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเมื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลแล้ว

เมื่อพนักงานอัยการได้นำคดีขึ้นสู่ศาลแล้ว พนักงานอัยการก็ต้องนำเสนอหลักฐานโดยกระบวนการทั้งหมดที่นำเสนอต่อศาลจะต้องเป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาด้วย และเนื่องจากคดีนี้เป็นคดีอาญา ดังนั้น การพิสูจน์ในชั้นศาล ฝ่ายโจทก์จะต้องนำเสนอพยานหลักฐานทุก ๆ ประเภท ไม่ว่าจะเป็นพยานเอกสาร พยานบุคคล หรือพยานวัตถุ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการนำเสนอพยานหลักฐานต่าง ๆ ก็คือ ศาลจะยอมรับฟังพยานหลักฐานต่างๆ มากน้อยแค่ไหน เนื่องจากความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่เกิดขึ้นกับตลาดทุนซึ่งอยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยสภาพที่เกิดขึ้นในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ต้องอาศัยความรวดเร็ว เนื่องจากข้อมูลต่างๆ มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีจำนวนมาก การนำวิทยาการสมัยใหม่เข้ามาใช้จึงมีส่วนสำคัญ¹⁵ ดังนั้น ข้อมูลธุรกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นแล้ว ก็จะต้องอาศัยการจัดเก็บหรือส่งผ่านข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ โดยอาศัยอุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์ เช่น แผ่นดิสเก็ต เทปบันทึก เอกสารสำเนาทางการเงิน เป็นต้น ขณะที่ควรรับฟังพยานเอกสารของศาลจะต้องเป็นพยานต้นฉบับ ไม่ใช่สำเนาเอกสาร การเสนอแผ่นดิสเก็ตต่อศาลต้องนำเสนอในฐานะพยานอะไร เหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาอยู่ในกระบวนการพิจารณาของศาล นอกจากนี้ปัญหาว່ว่าพยานหลักฐานที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. หามาได้เพียงพอเพียงพอกับดุลพินิจของศาลที่จะแสดงได้ว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด

¹⁵ "บทเรียนราคาแพงคดีบั้นหัน", วารสารการเงินการธนาคาร. ปีที่ 13 ฉบับที่ 147 (กรกฎาคม 2537), หน้า 19-20.

ตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากคดีอาญาต่างกับคดีแพ่ง เพราะคดีแพ่งจะดูที่น้ำหนักของพยานหลักฐานที่ปรากฏว่าของฝ่ายใดจะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่ากัน ขณะที่คดีอาญาจะดูเพียงแค่ว่าพยานฝ่ายโจทก์มีน้ำหนักพอที่จะฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดก่อน จากนั้นมาดูว่าฝ่ายจำเลยจะสามารถหักล้างพยานของโจทก์ได้หรือไม่ เนื่องจากข้อสันนิษฐานของความผิดทางอาญาจะถือว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ ฝ่ายโจทก์จึงต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็นและเชื่อได้ว่าจำเลยกระทำความผิดจริง ดังนั้น ภาระการพิสูจน์ดังกล่าวจึงตกเป็นของฝ่ายโจทก์

3. บทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

บทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 นี้ องค์ประกอบของความผิดที่ค่อนข้างซับซ้อนและยุ่งยาก เช่น ในมาตรา 243 บัญญัติว่า¹⁶

"มาตรา 243 ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์

(1) ห้ามมิให้ผู้ใดทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยรู้เห็นหรือตกลงกับบุคคลอื่นอันเป็นการอำพราง เพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใด เวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อหรือขายกันมาก หรือราคาของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด

(2) ห้ามมิให้ผู้ใดโดยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่นทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่องกัน อันเป็นผลทำให้การซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด และการกระทำ

¹⁶ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, "ความหมายและองค์ประกอบความผิด ตามมาตรา 243(1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535" 14 มกราคม 2536. (พิมพ์ดีด) (ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ข.)

ดังกล่าวได้กระทำไปเพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น แต่วันแต่เป็นการกระทำโดยสุจริตเพื่อปกป้องประโยชน์อันชอบธรรมของตน"

การแสดงให้ศาลเห็นถึง "การอำพราง" หรือ "ต่อเนือง" ตามมาตรา 243 ก็เป็นไปได้ยาก ขณะเดียวกันภาระการพิสูจน์ให้ศาลเห็นตอกอยู่กับฝ่ายโจทก์จึงเป็นการยากลำบากที่จะนำเสนอให้ศาลเห็นคล้อยตามได้

การค้นหา "พยานหลักฐานที่สมบูรณ์" นี้ ถือเป็นเรื่องยาก นับตั้งแต่การสืบค้น เพราะหลักฐานเกี่ยวกับการบันทึกเป็นเทคโนโลยีขั้นสูง สามารถทำลายได้ง่าย อาทิเช่น คำสั่งข้อมูลการซื้อขายในคอมพิวเตอร์ เพียงแค่ใช้นิ้วชี้กดปุ่มครั้งเดียวหลักฐานทั้งหมดจะสลายหายไปแล้ว ที่สำคัญหลักฐานบางประเภท อาทิเช่น เทป, แผ่นดิสก์ ฯลฯ ในกระบวนการยุติธรรมยังไม่รับรองว่าเป็นหลักฐานที่ผูกมัดผู้กระทำความผิดได้

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นปัญหาสำคัญที่ต้องการแนวทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป เพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ สามารถใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

จึงอาจกล่าวได้ว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นนั้น อาจรวบรวมไว้พอสังเขปได้ดังนี้

1. พยานหลักฐานที่ได้มาจากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. นั้น ถูกกลั่นกรองโดยพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) และพนักงานอัยการอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้การเลือกใช้พยานหลักฐานในคดีไม่ตรงกับเป้าหมายของคดี

2. เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์เป็นความผิดที่มีลักษณะเฉพาะ อาจทำให้พนักงานสอบสวน (ตำรวจ) และพนักงานอัยการไม่เข้าใจและไม่สามารถจำแนกพยานหลักฐานจำนวนมากได้ เนื่องจากขาดความรู้และไม่ทราบประวัติการได้มาของพยานหลักฐานเหล่านั้น

3. ระยะเวลาที่เสียไปจากการที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตรวจสอบข้อมูล และต้องมาชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่พนักงานสอบสวน (ตำรวจ) และพนักงานอัยการ เพื่อเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงการค้นหายานหลักฐานเพิ่มเติมตามคำขอของเจ้าพนักงาน ดังกล่าว ทำให้ต้องเสียเวลาเป็นอย่างมาก

4. ประเภทและชนิดของพยานหลักฐานที่จะนำมาใช้พิสูจน์ในความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ อาทิเช่น สมุดบัญชีของธนาคาร, ใบฝาก/ถอนเงินของธนาคาร, ใบคำสั่งซื้อ/ขายหลักทรัพย์, ใบยืนยันรายการสั่งซื้อขายหลักทรัพย์, รายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ประจำวัน, ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์, เทป, แผ่นดิสเก็ต ฯลฯ เหล่านี้ยังคงเป็นพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวน (ตำรวจ) พนักงานอัยการ และศาล ยังขาดความคุ้นเคยและยอมรับกับพยานหลักฐานประเภทนี้อยู่มาก

นอกจากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัญหาและอุปสรรคปลีกย่อยเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรที่เกิดขึ้นเฉพาะในแต่ละกรณีที่แตกต่างกันออกไป จึงมิได้นำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย